

Správa o činnosti pedagogického klubu

1. Prioritná os	Vzdelávanie
2. Špecifický cieľ	1.1.1 Zvýšiť inkluzívnosť a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a zlepšiť výsledky a kompetencie detí a žiakov
3. Prijímateľ	Základná škola Klokočova 742 Hnúšť'a
4. Názov projektu	Zvýšenie kvality vzdelávania na Základnej škole Klokočova 742 Hnúšť'a
5. Kód projektu ITMS2014+	312011S716
6. Názov pedagogického klubu	Pedagogický klub - ČITATEĽSKÁ GRAMOTNOSŤ
7. Dátum stretnutia pedagogického klubu	20.04.2020
8. Miesto stretnutia pedagogického klubu	Základná škola Klokočova 742 Hnúšť'a, Hnúšť'a, Klokočova 742, 98101
9. Meno koordinátora pedagogického klubu	Mgr.M.Antalová
10. Odkaz na webové sídlo zverejnenej správy	https://zs1hnusta.edupage.org/

11. Manažérske zhrnutie:

Kľúčové slová :

čitateľské stratégie, práca s textom, čitateľské zručnosti, strategický čitateľ, aktívne učenie sa, kritické čítanie, kritické myslenie

Krátka anotácia :

Stretnutie členov klubu bolo zamerané na výmenu skúseností s využívaním čitateľských stratégií v procese vyučovania. Zároveň sa hovorilo aj o postupoch pri týchto čitateľských stratégiách.

Hlavné body, témy stretnutia, zhrnutie priebehu stretnutia:

Program zasadnutia klubu:

1. Otvorenie pedagogického klubu.
2. Aplikácia čitateľských stratégií pri práci textom.
3. Výmena skúseností
4. Záver.

Otvorenie pedagogického klubu

Zasadnutie pedagogického klubu otvorila Mgr. Miroslava Antalová, ktorá privítala prítomných členov pedagogického klubu a oboznámila ich s programom dnešného stretnutia. Členovia klubu sa dohodli, že naplánovaný tretí bod programu - Efektívnosť metód doučovania – bude na dnešnom zasadnutí vynechaný.

Aplikácia čitateľských stratégií pri práci textom

Aj keď v súčasnej dobe sa nachádzame v situácii, kedy prebieha forma domáceho vyučovania, téme – Aplikácia čitateľských stratégií pri práci s textom – sme sa venovali ako stále aktuálnej téme.

Mgr. Anna Škôrňová si pripravila metodický materiál Čitateľské stratégie zlepšujúce schopnosť učiť sa.

- Je treba rozlišovať pojmy – **čitateľské zručnosti** a **čitateľské stratégie**. Čitateľská zručnosť= schopnosť prezrieť si text a predpovedať o čom bude text. Čitateľská stratégia je, keď žiak pochopí, kedy a prečo môže nové informácie použiť a použije ich efektívne. V rozvoji čitateľských zručností a čitateľských stratégií hrajú významnú úlohu tri druhy vedomostí:

1. vedieť opísať, čo mám robiť (vedieť čo),
2. vedieť zrealizovať požadovanú aktivitu (vedieť ako)
3. keď študent vie, kedy použiť danú zručnosť a použije ju, aby dosiahol cieľ, mení sa zručnosť na stratégiu. (vedieť kedy a prečo)

Strategický čitateľ je ten, kto :

- rád číta,
- vie pochopiť úlohy,
- vie rozlíšiť, keď sa učí a keď číta pre potešenie,
- analyzuje úlohy, stanovuje si ciele a vyberá spôsoby, ktorými dosiahne cieľ,
- využíva doterajšie vedomosti na získanie porozumenia z kontextu,
- číta text opakovane rôznymi spôsobmi, až kým všetkému neporozumie.

Základné čitateľské zručnosti :

1. najprv je potrebné materiál preletieť: listovať, pozrieť si obrázky, nadpisy, podnadvpisy, zvýraznené slová, obsah. Táto stratégia (skimming) je dobrá, napr. pri nákupe kníh v kníhkupectve.
2. skenovanie textu - zručnosť (scanning), ktorá je využiteľná, napr. keď hľadáme konkrétny údaj – telefónne číslo, odchod vlaku,...

3. výskumné čítanie je technika, ktorou hľadáme kľúčové slová a frázy (search reading)
4. extenzívne čítanie – je čítanie dlhších textov vyžadujúcich všeobecné pochopenie.
5. intenzívne čítanie - kratšie texty, výber špecifických informácií, detailné čítanie.

Napríklad : Pri čítaní novín využívame skimming, scanning aj intenzívne čítanie. Knihu v rámci povinného čítania čítame extenzívnym spôsobom, pri riešení úloh využívame intenzívne čítanie, čítanie v rámci prípravy na určitú vyučovaciu hodinu predstavuje tiež intenzívny spôsob čítania.

Čitateľské stratégie môžeme rozdeliť do niekoľkých kategórií:

1. čitateľské stratégie obsahujúce procedúry krok za krokom, napr. SQ3R, SQ4R,
2. heuristické strategické čítanie, napr. PLAN, PROR,
3. čitateľské stratégie podporujúce aktívne učenie sa, napr. KWL, generovanie otázok a odpovedí, napr. RAP, REAP,
4. kritické čítanie a kritické myslenie.

Čo je aktívne učenie sa? Keď žiak pracuje na téme, ktorá ho zaujíma, kladie otázky, robí základný výskum, číta zmysluplné obsahy, syntetizuje informácie, píše správu, prezentuje zistenia a nájde nové porozumenie a chápanie priamo v procese učenia sa.

Nekritický čitateľ je spokojný, keď porozumie tomu, čo text opisuje a zopakuje podstatu textu.

Kritický čitateľ ide ďalej. Keď porozumie, čo text opisuje, zisťuje, ako text podporuje tvrdenia – ponúka príklady, argumenty, dáva veci do kontrastu. Nakoniec kritický čitateľ usúdi na základe predchádzajúcich analýz, čo text ako celok znamená (zmysel textu).

Ide vlastne o tri kroky práce s textom :

1. krok : prerozprávanie textu (zopakovanie podstatných vecí)
2. krok : ako text podporuje tvrdenia –opis
3. krok: čo text znamená (zmysel textu) – interpretácia

Všetky tri kroky kritického čítania sú potrebné a rovnako dôležité.

Čím sa odlišuje kritické čítanie a kritické myslenie?

Kritické čítanie je technika, ktorou sa získavajú informácie a myšlienky z textu. Kritické myslenie je technika hodnotenia myšlienok a informácií, pomocou ktorej rozhodujeme, čo prijať a v čo veriť.

Výmena skúseností

Mgr. J.Cikraiová predstavila stratégie, ktoré využíva pri práci s textom na svojich vyučovacích hodinách.

- **Čitateľská stratégia PROR**

Základné kroky tejto metódy sú:

1. Aktivity pred čítaním - Po prečítaní názvu kapitoly alebo článku rozmýšľajte, čo o téme viete. Potom si prečítajte nadpisy a podnadpisy a opäť rozmýšľajte, čo o téme už viete.
2. Čítanie -Pred čítaním si rozdeľte text na časti. V každej časti si počas čítania podčiarkujte kľúčové slová.
3. Usporiadanie nových informácií - Ak máte text prečítaný, kľúčové slová podčiarknuté, Vyberte všetko dôležité a usporiadajte vo forme pojmovej mapy.
4. Opakovanie, precvičovanie - Hovorte si učivo nahlas, dajte si otázku a nahlas na ňu odpovedzte.

- **Čitateľská stratégia KWL**

Žiaci skonštruujú tabuľku s tromi stĺpcami, ktoré vyplňajú pred a počas čítania. Pred čítaním si obnovujú doterajšie vedomosti o téme. Potom formulujú otázky, čo by ešte o téme chceli vedieť a v priebehu čítania a po prečítaní zosumarizujú nové poznatky, ktoré sa dozvedeli (naučili sa).

Čo o tejto téme viem? <i>/pred čítaním/</i>	Čo by som o tejto téme chcel vedieť? <i>/pred čítaním/</i>	Čo som sa z textu dozvedel/ naučil? <i>/ po čítaní /</i>

- **Čitateľská stratégia RAP**

Stratégia RAP má tri kroky: čítaj – klad' si otázky – odpovedaj na otázky vlastnými slovami.
 – Čítajte – vždy len jeden odsek.
 – Spýtajte sa, čo je hlavnou myšlienkou tohto odseku a vytvorte na to otázku . Pokúste sa nájsť v odseku hlavnú myšlienku.
 – Odpovedajte na otázku vlastnými slovami. Odpoveď si môžete pripraviť na papier.
 Z napísaných poznámok je možné spraviť pojmovú mapu, alebo inú pomôcku na opakovanie alebo precvičovanie učiva.

Mgr. M. Antalová priblížila metódy, ktoré pomáhajú rozvíjať komunikáciu, kladenie otázok, argumentáciu a tiež kritické myslenie, čo je dôležitou súčasťou vyučovacieho procesu.

- ✓ Metóda horúceho kresla

1. Učiteľ predstaví tému a vyberie žiaka, ktorý si sadne do „ horúceho kresla“. Kreslo býva

väčšinou umiestnené pred lavicami, ale môžete ho dať aj do kruhu. Dôležité je, aby žiak o danej téme vedel rozprávať.

2. Pred aktivitou učiteľ žiakom pripomenie základné zásady kladenia otázok a diskusie.

3. Potom učiteľ vyzve žiakov, aby sa začali pýtať. Dobré je, keď sa žiaci o slovo prihlásia.

Učiteľ moderuje a určuje poradie otázok. Tiež dozerá na to, aby boli otázky kladené k téme.

4. Aktivita trvá dovtedy, kým žiaci nevyčerpajú všetky otázky.

5. V závere učiteľ stručne zhrnie zistené poznatky.

✓ Metóda tichej pošty

Je zameraná na rozvoj schopnosti pochopiť a zrozumiteľne reprodukovať obsah textu druhým. Považuje sa aj za jednu z metód kritického myslenia. Podstata spočíva v tom, že žiaci najprv prečítajú text samostatne potichu a potom obsah rozprávajú spolužiakom tak, aby aj oni ho neskôr mohli presne odovzdávať iným. Tichá pošta je zároveň aj metódou, ktorá podnecuje k práci vo dvojici a k skupinovým diskusiam. Je to hravá forma kooperatívneho učenia.

Ako sa dá využiť na vyučovaní?

Učiteľ si pripraví dva podobné texty, napríklad životopisy dvoch autorov z jedného literárneho obdobia. Samozrejme, podobnosti a odlišnosti žiaci nehľadajú len v živote autorov, ale aj v ich tvorbe.

Postup:

1. Rozdeľte žiakov do dvojíc a každý z dvojice dostane jeden z textov. Teda jeden žiak dostane text o jednom autorovi a druhý o druhom. Najprv si texty samostatne preštudujú.

2. Po prečítaní si každý z dvojice pripraví zhrnutie pre partnera vo dvojici. Povie mu to vlastnými slovami. Sústreď sa na podstatné veci. Jeden žiak teda rozpráva a ten druhý si robí poznámky z toho, čo mu ten prvý hovorí.

3. Nakoniec si každý z dvojice pripraví na základe poznámok prezentáciu o danom autorovi.

Záver a odporúčania:

Mgr. M. Antalová ukončila zasadnutie klubu. Skonštatovala, že využívanie čitateľských stratégií je nielen záležitosťou predmetu slovenský jazyk a literatúra, ale vlastne všetkých vyučovacích predmetov, kde sa využíva text ako zdroj informácií. Čitateľské stratégie napomáhajú žiakom pri zlepšovaní schopností učiť sa.

Vedúca klubu navrhla, aby témou zameranie ďalšieho stretnutia pedagogického klubu bola výmena skúseností s prácou s textom pri domácom vzdelávaní a skúseností s online vzdelávaním.

Odporúčania pre členov klubu :

- ✓ viesť žiakov k čítaniu v domácom prostredí
- ✓ v rámci možností využívať pri príprave vyučovania čitateľské stratégie
- ✓ sledovať online zdroje , ktoré sú využívané pri aplikácii dištančného vzdelávania
- ✓ pripraviť si diskusné príspevky k téme dištančného vzdelávania

12. Vypracoval (meno, priezvisko)	Mgr. Miroslava Antalová, koordinátor PgK ČIG
13. Dátum	20.04. 2020
14. Podpis	
15. Schválil (meno, priezvisko)	Mgr. Ľubica Henčová, riad. školy
16. Dátum	21.04. 2020
17. Podpis	

Príloha:

Scenár vyučovacej hodiny s využitím metódy V – Chv- D a postupu 3 – 2- 1

Scenár vyučovacej hodiny

Vyučovací predmet : slovenský jazyk a literatúra , zložka : jazyková

Ročník : 8.ročník ZŠ

Tematický celok : slovná zásoba

Učivo : spôsoby obohacovania slovnej zásoby – preberanie slov

Ciele : žiak bude vedieť

1. vysvetliť význam preberania slov pre slovnú zásobu slovenčiny
2. identifikovať spôsoby obohacovania slovnej zásoby v konkrétnom texte

Učebné zdroje (pomôcky) : súvislý text (pre každého žiaka) - Je to ešte stále slovenčina ? ; tabuľka ; lístky s úlohami , interaktívna tabuľa, notebook, dataprojektor

Spôsoby učenia sa : metóda V – Chv – D, práca s textom, individuálna práca, skupinová práca

Medzipredmetové vzťahy : cudzie jazyky

Prierezové témy : OSR, MDV

Časová dotácia : 1 hodina

Metodický postup :

1. Organizačná časť :

2. Motivácia – pred čítaním textu :

ÚLOHA - Na základe 3 viet z textu, s ktorým budeme pracovať na dnešnej hodine, odhadnite tému textu a svoj odhad napíšte do zošita.

- Vybrané vety : *...Aj slovenčina sa musí prispôbiť tomu, že všade naokolo sú počítač, internet, mobily, maily a pod. ... Komunikácia s nadriadenými v angličtine sa potom prenáša do slovenčiny a z nej ostáva už len pozdrav a torzo gramatiky. ... Je užitočné vedieť po anglicky, ale medzi sebou by sme mali používať predovšetkým slovenské slová. ...*

- Vety sú pripravené na tabuli alebo na interaktívnej tabuli . / Môže ich prečítať vyučujúca. /

- Po napísaní žiaci čítajú svoje odhady. / Vyučujúca môže odhady zapísať na tabuľu. /

3. Oboznámenie s cieľom hodiny (ústne alebo formou zápisu na tabuľu) :

Poznať spôsoby obohacovania slovnej zásoby jazyka. Vedieť ich vyhľadať v texte a poznať význam preberania slov pre slovnú zásobu nášho jazyka.

4. Hlavná časť :

a) úloha pred čítaním textu (použitie metódy V – Chv – D)

V (Viem) - Napíš, čo vieš o obohacovaní slovnej zásoby slovenčiny.

Chv (Chcem vedieť) - Napíš, čo chceš vedieť o obohacovaní slovnej zásoby slovenčiny.

- Zápis je možné robiť do zošita alebo do tabuľky pripravenej učiteľkou.

Tabuľka :

Čo vieš o téme?	Čo by si chcel / chcela o téme vedieť ?	Čo si sa o téme dozvedel / dozvedela ?

- Žiaci vypíšu prvé dva stĺpce .

b) práca s textom - počas čítania

- Každý žiak dostane text – Je to ešte stále slovenčina ? -

Text:

Je to ešte stále slovenčina?

Ľudský jazyk sa stále vyvíja, je ovplyvňovaný životným štýlom a podmienkami, v ktorých existujeme. Na tom by nebolo nič zvláštne, aj slovenčina sa musí prispôbiť tomu, že všade naokolo sú počítač, internet, mobily, maily a pod. Niekedy sa mi však zdá, že sme už presiahli magickú hranicu a zo slovenčiny ostal skôr gramatický rámec ako správne používaný jazyk.

.....Bol som svedkom toho, ako jedna moja kolegyňa do telefónu oznamovala druhej nasledujúce skutočnosti: „Ahoj, katli mi badžit! Ja ti kólnem, keď sa beknem do ofisu.“ Len na vysvetlenie tohto obchodnícko – manažérskeho slangu: Došlo k zníženiu rozpočtu. Zavolá jej, len čo sa vráti do kancelárie. Na tomto príklade vidieť jasne, kam to až môže zájsť v prípade plného akceptovania prieniku anglických slov. A osobitne to platí pre pobočky zahraničných IT firiem. Komunikácia s nadriadenými v angličtine sa potom prenáša do slovenčiny a z nej ostáva už len pozdrav a torzo gramatiky. Keď sme pri tejto gramatike, PC REVUE je známe tým, že zverejňuje odborné články, ktoré vytvorili nezávislí odborníci úplne mimo našej redakcie....Hlásia sa nám veľa skutočne mladých autorov, ktorí napr. končia strednú školu. Už dlhší čas u týchto autorov pozorujem v odovzdaných článkoch, že (ne)znalosť slovenskej gramatiky je alarmujúca.

....Na záver skúsím nájsť východisko. Myslím, že slovenčina je jazyk, ktorým sa dá vyjadriť všetko. Je užitočné vedieť po anglicky, ale medzi sebou by sme mali používať predovšetkým slovenské slová. Ak ešte študujete, neberte slovenčinu a jej trochu komplikovanú gramatiku na ľahkú váhu. Písomný prejav je pri uplatnení sa človeka veľmi dôležitý. Ak do prihlášky do zamestnania napíšete životopis

s dvoma y, vaša šanca na prijatie bude minimálna, hoci na druhej strane môžete mať vysoké odborné predpoklady.

Bibliografický zdroj: MACKO, O.: Je to ešte stále slovenčina? In: *PC REVUE*, 2007, roč. 15, č. 6, s.1 ISSN 1335-0226

- Úlohy k textu (bez uvedenia kritérií) budú mať žiaci k dispozícii ešte pred samotným čítaním textu (na interaktívnej tabuli).

- Žiaci čítajú text po odsekoch. Za každým odsekom sa vyučujúca opýta, či už môžu žiaci reagovať na niektorú úlohu. (Je predpoklad, že žiaci budú reagovať na 2.,3. a 4.úlohu po prečítaní druhého odseku a na 1. a 5.úlohu po prečítaní celého textu.)

ÚLOHY :

1. Povedz, aký zámer autora vyplýva pre čitateľa z obsahu textu .

Kritérium : logika vyvodenia zámeru

2. Povedz ,ako hodnotí autor článku situáciu v používaní spisovnej slovenčiny ?

Kritérium : logická argumentácia

3. Za pomoci textu vysvetli, z čoho je autor ako redaktor časopisu PC Revue znepokojený.

Kritérium : správnosť odpovede

4. Vysvetli, prečo môže byť rozhovor dvoch kolegyň pre čitateľa nezrozumiteľný.

Kritérium : logické zdôvodnenie

5. Povedz tému textu a porovnaj ju so svojím odhadom pred čítaním textu.

Kritérium : správnosť uvedenia témy

c) práca s textom – skupinová práca :

- Žiaci sa rozdelia do skupín .

- ÚLOHY pre skupiny (sú dve; jedna úloha je len pre danú skupinu , druhá je spoločná pre všetky skupiny)- dostanú ich na lístkoch alebo si ich prečítajú na interaktívnej tabuli (bez uvedenia kritérií) :

1. skupina : Vyhľadajte v texte slovo, ktoré vzniklo skladaním. Vysvetlite tento slovotvorný postup a uveďte ďalšie tri slová, ktoré vznikli týmto spôsobom.

Kritérium : správnosť, presnosť, úplnosť

2. skupina : Vyhľadajte v texte všetky slová, ktoré vznikli skracovaním a pomenujte ich. Uveďte druhy slov, ktoré vznikajú týmto spôsobom, no v texte sa nenachádzajú.

Kritérium : úplnosť, správnosť

3. skupina : Vyhľadajte v texte všetky združené pomenovania. Uveďte ďalších desať združených pomenovaní, ktoré používate na hodinách slovenského jazyka a literatúry.

Kritérium : úplnosť, správnosť

4. skupina : Pomenujte slovotvorný postup, ktorým vzniklo slovo *kolegyňa* . Vysvetlite ho a vyhľadajte v texte ďalších päť slov, ktoré vznikli týmto spôsobom.

Kritérium: správnosť, presnosť, úplnosť

ÚLOHA spoločná pre všetky skupiny (majú ju uvedenú ako druhú úlohu) :

Pomenujte spôsob obohacovania slovnej zásoby , s ktorým súvisí príklad opísaný v článku. Uvedte, aké sú výhody a nevýhody tohto spôsobu obohacovania slovnej zásoby jazyka.

Kritérium: správnosť, vecná argumentácia

- Skupiny prezentujú svoje odpovede.

d) úloha - po prečítaní textu:

Napíš, čo si sa dozvedel o obohacovaní slovnej zásoby.

- Žiaci odpovedajú do zošita alebo odpoveď vpisujú do posledného stĺpca tabuľky.

- V prípade časovej rezervy by som ešte využila **postup 3 – 2 – 1**

ÚLOHA : Napíš do zošita

- 3 dôležité veci , ktoré boli v texte
- 2 veci, ktoré ťa zaujali
- 1 vec, na ktorú si nenašiel / nenašla odpoveď

5. Zhodnotenie práce na vyučovacej hodine – sebahodnotenie :

- Žiaci hodnotia svoju prácu na vyučovacej hodine (prácu s textom, individuálnu prácu, prácu v skupine) ústne alebo písomne (zápisom do sebahodnotiacich listov).

HODNOTENIE VLASTNYCH VÝSLEDKOV NA VYUČOVACÍCH HODINÁCH

Ako sa ti darilo? Zhodnoť svoju prácu a výsledky na vyučovacej hodine. Použi značky :
+++ výborne ; ++ veľmi dobre ; + dobre ; - priemerne ; -- zle

Dátum	Činnosť	Záujem	Radosť z práce	Pochopenie	Prínos	Poznámky